

Základní příručky:

Pravidla českého pravopisu. Praha, Academia 1993.

Pravidla českého pravopisu. Praha, Pansofia 1993. – tzv. „školní“ + *Dodatek k Pravidlům českého pravopisu – školní vydání* (Rozhodnutí MŠMT ČR ze dne 5.8.1993)

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. 1994 (2. opr. a doplněné vyd.), 2005 (3. vyd.).

Slovník spisovného jazyka českého. Praha. 1. vyd. 1960-1971 (4 sv.). 2. vyd. 1989 (8 sv.).

Nový akademický slovník cizích slov. Praha, Academia 1. vyd. 2005.

Mluvnice:

Havránek, B.-Jedlička, A.: *Stručná mluvnice česká.* Fortuna, Praha 1996. 26. opr.a dopl. vyd.

Kol.: *Příruční mluvnice češtiny.* Lidové noviny, Praha 1. vyd. 1995, 2. vyd. 1997.

Styblík, V. a kol.: *Základní mluvnice českého jazyka.* SPN, Praha 2004.

Čechová, M. a kol.: *Čeština – řeč a jazyk.* Praha 2000.

Další užitečné příručky a webové stránky:

A. Černá a kol.: *Na co se nás často ptáte. Ze zkušeností jazykové poradny,* Scientia, Praha 2002.

Na co se nás často ptáte: Jak používat čárku a další interpunkční znaménka. Klett, Praha 2006.

Martincová, O. a kol.: *Nová slova v češtině.* Academia Praha 1998.

Martincová, O. a kol.: *Nová slova v češtině 2.* Academia Praha 2004.

Sochová, Z.- Poštolková, B.: *Co v slovnících nenajdete.* Novinky v současné slovní zásobě. Praha 1994.

Internetová příručka ÚJČ AV ČR: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

Český národní korpus: <http://ucnk.ff.cuni.cz>

Jazyková poradna ÚJČ AV ČR: <http://www.ujc.cas.cz>, poradna@ujc.cas.cz

<http://lexiko.ujc.cas.cz/index.php?page=4> („Vstoupit do databáze heslářů“)

<https://deb.fi.muni.cz>

<http://ucnk.ff.cuni.cz/>

► Pravopisná reforma z r. 1993 – hlavní zásady

1. Psaní přejatých slov:

- **s > z:** kurz, pulz, dispenz; anarchizmus i anarchismus, charizma i charisma, diskuze i diskuse, režizér(!) i režisér
- označování kvantity: balon, penicilin, pasivum, archiv, epidemie, transfuze
- psaní dalších přejatých slov podle výslovnosti: plejboj, mejkap, rely.

2. Psaní velkých písmen: ulice U **Hrušky**, náměstí **Krále Jiřího** z Poděbrad, dům U **Tří lilií**;
Vánoce, **Velikonoce**, **Dušičky**, **Hromnice**.

3. Psaní složených přídavných jmen (užívání spojovníku): anglicko-český,
zahraničněpolitický, objemově závislý.

4. Psaní čárek: Sdělte mi prosím, kdy přijedete. Musím to vědět stůj co stůj. Hlavně že to víš.

+ **změny v tvarosloví** (tvary pocíťované jako správné – jako spisovné – byly připojeny k tradičním tvarům jako dublety)

- Slovesa typu *sází*: oni sázejí i **oni sází**.
- Slovesa typu *kryje, kupuje*: já kryji i **já kryju**, oni kryjí i **oni kryjou**.
- Slovesa typu *maže*: pouze já **mažu**, oni **mažou** (výjimka: já píšu/píši, oni píšou/píší).
- Slovesa typu *tiskne*: on tiskl i **on tisknul**.
- Opuštění přípony *-ti* v infinitivu: nosit, psát, péct i péci.
- Číslovky *tři* a *čtyři*: 2. pád do tří i **třech**, do čtyř i **čtyřech**.
- Zájmena přivlastňovací *můj, tvůj, svůj*: ve 2., 3., 6., 7. pádě sg. fem. i tvary nestažené → bez mé i **mojí** účasti, k mé i **mojí** matce, o mé i **mojí** práci, s mou i **mojí** podporou.
- U slova *ruka* ve 2. pádě pl.: bez rukou i **bez ruk**.

Sloveso *mocť*: mohu i **můžu**, mohou i **můžou**.

Jakou literaturu doporučuje Jazyková poradna ÚJČ AV ČR:

– o pravopise:

Pravidla českého pravopisu, školní vydání, Fortuna, Praha 1999 (PČP)

Pravidla českého pravopisu, akademické vydání, Academia, Praha 1994 (PČP)

– o významech slov, některých jejich tvarech a synonymech:

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Academia, Praha 1994 (SSČ)

Slovník spisovného jazyka českého, Nakladatelství ČSAV, Praha 1960–1971, 4 sv.; reedice Academia, Praha 1989, 8 sv. (SSJČ)

Příruční slovník jazyka českého, Státní nakladatelství / SPN, Praha 1935–1957 (PSJČ)

Nový akademický slovník cizích slov, Academia, Praha 2005 (NASCS)

Nová slova v češtině, Academia, Praha 1998 (NS1)

Nová slova v češtině 2, Academia, Praha 2004 (NS2)

J. Hugo a kol., *Slovník nespisovné češtiny*, Maxdorf, Praha 2009

– o tvarosloví a větné skladbě:

Mluvnice češtiny 1–3, Academia, Praha 1986, 1987 (MČ)

B. Havránek, A. Jedlička, *Česká mluvnice*, SPN, Praha 1981

Příruční mluvnice češtiny, NLN, Praha 1995 (PMČ)

Encyklopedický slovník češtiny, NLN, Praha 2002 (ESČ)

M. Čechová a kol., *Čeština – řeč a jazyk*, ISV nakladatelství, Praha 2002

N. Svozilová, H. Prouzová, A. Jirsová, *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*, Academia, Praha 2005

Grepl, P. Karlík, *Skladba češtiny*, Votobia, Olomouc 1998

– o původu slov:

J. Rejzek, *Český etymologický slovník*, LEDA, Praha 2001

V. Machek, *Etymologický slovník jazyka českého*, NLN, Praha 1997, 2010

– o křestních jménech a příjmeních:

M. Knappová, *Naše a cizí příjmení v současné češtině*, TAX AZ KORT, Liberec 2008

M. Knappová, *Jak se bude vaše dítě jmenovat?* Academia, Praha 2010

D. Moldanová, *Naše příjmení*, Praha 2004

– o místních jménech:

A. Polívková, *Naše místní jména a jak jich užívat*, Universum, Praha 2007

– o formální a grafické úpravě písemností:

ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory, Český normalizační institut, Praha 2007

O. Kuldová, E. Fleischmannová, *Jak psát obchodní dopisy a jiné písemnosti*, Fortuna, Praha 2007

J. Kraus, J. Hoffmannová, *Písemnosti v našem životě*, Fortuna, Praha 2005

P. Kočíčka, F. Blažek, *Praktická typografie*, Computer Press, Brno 2000

– zajímavosti o češtině:

O češtině 1–3, Edice České televize, Praha 2007–2010

A. Černá, I. Svobodová, J. Šimandl, L. Uhlířová, *Na co se nás často ptáte. Ze zkušeností jazykové poradny*, Scientia, Praha 2002

S. Čmejrková, F. Daneš, J. Kraus, I. Svobodová, *Čeština, jak ji znáte a neznáte*, Academia, Praha 1996

– internetové odkazy:

Naše řeč, odborný časopis vydávaný ÚJČ AV ČR, v. v. i. (NŘ)

Český národní korpus, rozsáhlý a reprezentativní soubor počítačově uložených textů, který slouží k jazykovému výzkumu. (ČNK)